

Deprem Kaynaklı Sorunlara İlişkin Haklarınız

- Adıyaman Barosu Adli Yardım Merkezi
0 416 216 13 51 / 0 533 350 95 59
- Gaziantep Barosu Adli Yardım Merkezi
0 342 230 63 72
- Hatay Barosu Adli Yardım Merkezi
0 326 215 18 77
- Kahramanmaraş Barosu Adli Yardım Merkezi
0 344 211 11 27
- Malatya Barosu Adli Yardım Merkezi
0 422 326 28 70

©2024 UN Women

Bu broşür, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) tarafından uygulanan “Kadınların Deprem Sonrası Hukuk Okuryazarlığının Geliştirilmesi” projesi kapsamında oluşturulmuştur. Broşürde ifade edilen görüşler Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women), Birleşmiş Milletler ya da bağlı kuruluşlarının resmi görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Broşürün içeriği UN Women Türkiye ofisi danışmanları tarafından oluşturulmuş, tasarımı Legal Design Turkey tarafından hazırlanmıştır.

UN Women Türkiye

Park Oran Ofis Turan Güneş Bulvarı No: 180Y/58

06450, Oran, Çankaya, Ankara Türkiye

www.unwomen.org

UN Women Türkiye

Bu doküman depremden kaynaklanan sorunlara ilişkin haklarınız konusunda genel bilgi verme amacıyla hazırlanmıştır. Herhangi bir hak kaybı yaşamamak adına, her aşamada bir avukata danışarak ilerlemeniz yararınıza olacaktır. Avukata erişim konusunda daha fazla bilgi sahibi olmak için “5 Adımda Adli Yardım Kapsamında Avukat Desteği” başlıklı broşüre göz atabilirsiniz.

1

Depremde Yakınım Hayatını Kaybetti/Yaralandı

- Depremde yakınınız hayatını kaybetti ise, mirasa konu malvarlığı üzerinde işlem yapma gibi durumlar açısından **mirasçılık belgesi (diğer adıyla veraset ilamı)** almanız gerekir.

Mirasçılık belgesi, ölenin mirasçılarını, her bir mirasçının miras payıyla birlikte gösteren resmi belgeye denir. Bu şekilde miras, belgede adı geçen mirasçılar arasında kanuna uygun bir şekilde paylaşılabilir.

Önemli Notlar:

- ▶ Yasal mirasçıların mirasçılık belgesi isteminde bulunabilmesi için, herhangi bir bekleme süresi yoktur. Atanmış mirasçı iseniz, farklı kurallar bulunduğundan bir avukata danışabilirsiniz.
- ▶ Mirasçılık belgesi, Sulh Hukuk Mahkemesinden veya noterliklerden bizzat mirasçının veya avukatının başvurusu yoluyla alınabilir. Noter tarafından belge verilemediği durumlarda Sulh Hukuk Mahkemesinden veraset ilamı alınabilir.
- ▶ Mirasçılık belgesi çıkarmak için, mirasçıların tümünün birlikte başvurması gerekmez, her bir mirasçı birbirinden bağımsız olarak başvurabilir ve belgeyi alabilir.
- ▶ Sulh Hukuk Mahkemelerince verilen Mirasçılık belgesi, e-devlet üzerinden <https://www.turkiye.gov.tr/adalet-veraset-ilami-sorgulama> linki kullanılarak sorgulanabilir. E-devlete giriş yaparak ve veraset ilamı sorgulama ekranında miras bırakanın TC Kimlik numarasını girerek bu sorgulamayı yapabilirsiniz.
- ▶ Eğer mirasçılar ve miras payları hakkında mirasçılık belgesinde hata yapılmışsa; hataların tespiti, düzeltilmesi, hatalı şekilde düzenlenmiş olan belgenin iptali, yeniden ve doğru şekilde belgenin düzenlenmesi amacıyla **Mirasçılık Belgesinin İptali Davası** açılabilir.

- Depremde yıkılan bina sebebiyle hayatını kaybeden kişinin eşi veya çocukları, eğer bunlar yok ise belirli yakınları veya yaralanan kişiler **yapım aşamasında görev alan kişilere (müteahhit, inşaat firması gibi) karşı**
  - ▶ Koşulları varsa maddi ve manevi tazminat davası açabilir.
  - ▶ Koşulları varsa Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikayette/ihbarda bulunabilir.

- Deprem sonucu yaşamını yitiren kişinin yasal mirasçıları koşulları varsa **yaşamını yitiren kişinin işvereninden;**
  - ▶ Kıdem tazminatı
  - ▶ İşçinin önceki çalışmasının karşılığı olan ücretleri,
  - ▶ Fazla çalışma ücretleri,
  - ▶ Hafta tatili, bayram ve genel tatillerdeki çalışmalarına ait ücretleri,
  - ▶ Prim, ikramiye, ilave tediye ödemesi vb. parayla ölçülebilen hakları işverenden talep edebilir.
  - ▶ Ölüm tazminatı (sadece ölenin sağ kalan eşi ve ergin olmayan çocukları, bunlar yoksa bakmakla yükümlü olduğu kişiler) talep edebilir.
  - ▶ İşyerinde bulunduğu sırada ya da görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda deprem sonucu ölen işçinin işvereninden koşulları varsa maddi desteğini (ölenin ölmeden önce süregelen maddi desteğini veya ölmeseydi gelecekteki muhtemel maddi desteğini) kaybeden kişiler (ölenin eşi, çocuğu gibi) maddi ve manevi tazminat (ölenin eşi, çocuğu gibi) talep edebilir.

- Deprem sonucu yaşamını yitiren kişi **sigortalı çalışıyorsa**, Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan;
  - ▶ İş kazası sonucu yaşamını yitirmişse eşi, koşulları varsa çocukları ölüm geliri bağlanmasını talep edebilir.
  - ▶ İş kazası olmaksızın yaşamını yitirmişse sigortalılık süresi ve prim gün sayısı koşullarını sağlayan kişinin eşi ve koşulları varsa çocukları, anne ve babası ölüm aylığı bağlanmasını talep edebilir.
  - ▶ Yaşamını yitiren kişinin eşi, yoksa çocukları, o da yoksa ana babası, o da yoksa kardeşleri çalışma süresi koşulu sağlanıyorsa (iş kazası sonucu yaşamını yitirmişse çalışma süresine bakılmaksızın) cenaze yardımı yapılmasını talep edebilir.
- Deprem sonucu yaşamını yitiren kişi **kira sözleşmesinde kiracıysa**;
  - ▶ Yaşamını yitiren kişinin yasal mirasçıları, kira sözleşmesinde yazan yasal fesih bildirim süresine uyarak en yakın fesih dönemi sonunda sözleşmeyi feshedebilirler.
  - ▶ Yaşamını yitiren kişinin ortakları veya bu ortakların aynı meslek ve sanatı yürüten mirasçıları ile yaşamını yitiren kişi ile aynı konutta oturanlar, sözleşmeye ve kanun hükümlerine uyduğu sürece, kira sözleşmesini sürdürebilirler.

- Deprem sonucu yaşamını yitiren kişi **ev sahibiyse**;
  - ▶ Zorunlu Deprem Sigortası olması halinde, Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) yasal mirasçılara hisseleri oranında tazminat ödemesi yapacaktır.
- Deprem sonucu yaşamını yitiren kişi **devlet memuruysa**;
  - ▶ Memurun sağlığında bildirim ile gösterdiği kimse, eğer bildirim vermemişse eşi ve çocukları, eşi ve çocukları yoksa anne ve babası, anne ve babası da yoksa kardeşleri ölüm yardımı
  - ▶ Koşulları olması halinde eşi, çocukları, anne babası aylık bağlanması ve emekli ikramiyesi için talepte bulunabilirler.

2 Depremde Yakınım Kayboldu

- **Bir kimse ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa**, cesedi bulunamamış olsa bile müracaat edilen yerin mülkî idare amirinin (yetkili kaymakam veya vali) emri ile ölüm tutanağı düzenlenerek ölüm olayı işlenir.

Bu işlemin yapılabilmesi için ölüm karinesi bulunan kişinin alt veya üst soyundan bir kişinin ya da kardeşlerinin, bunlar yoksa mirasçılarının dilekçe ile başvurarak olayı belgelendirmeleri ya da yetkili makamların durumu resmî bir yazı ile nüfus müdürlüğüne bildirmeleri gereklidir.

- **Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa,** hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir. Gaiplik kararının istenebilmesi için, ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması gerekir. Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilânla çağırır. Bu süre, ilk ilânın yapıldığı günden başlayarak en az altı aydır. Gaipliğine karar verilecek kişi, ilân süresi dolmadan ortaya çıkar veya kendisinden haber alınırsa ya da öldüğü tarih tespit edilirse gaiplik istemi düşer. İlândan sonuç alınamazsa, mahkeme gaipliğe karar verir ve ölüme bağlı haklar, aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır. Gaiplik kararı ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya son haberin alındığı günden başlayarak hüküm doğurur.
- **Çocuğunuzun kaybolması halinde;** Bulduğunuz ildeki baroların çocuk hakları merkezlerinden, kadın hakları merkezlerinden, adli yardım merkezlerinden veya adliye içinde bulunan Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü'nden yardım talep edebilir ve bilgi alabilirsiniz.

3 Depremde Yaralandım

- **Deprem anında yaralanmanız halinde;** yaralanmanın gerçekleştiği yerdeki Cumhuriyet Başsavcılığına şikayette bulunarak sorumluların cezalandırılmasını talep edebilirsiniz.

İş yerinde bulunduğunuz sırada ya da işyeri dışında görevli olarak bulunduğu sırada yaralanmanız halinde; kanunen bu durum iş kazası olarak nitelendirilecek olup, tedavi masrafları SGK tarafından karşılanabilecektir.

- Koşulları varsa SGK tarafından iş göremezlik ödeneği alma hakkınız bulunmaktadır.
- Koşulları varsa işverene karşı dava açılarak maddi ve manevi tazminat talep edilebilecektir.

Zorunlu Deprem Sigortası

- **Zorunlu Deprem Sigortası,** belediye sınırları içinde kalan konutlara yönelik olarak geliştirilmiş bir sistemdir.

Hangi binalar Zorunlu Deprem Sigortası kapsamı içinde, hangileri dışındadır?

Kapsam İçinde Olan Binalar

- Tapuya Kayıtlı ve özel mülkiyete tabi taşınmaz üzerinde;
  - ▶ Konut olarak inşa edilmiş binalar
  - ▶ Konut olarak inşa edilmiş binaların içinde yer alan ve ticarethane, büro ve benzeri amaçlarla kullanılan bağımsız bölümler

Kapsam Dışında Olan Binalar

- Tamamı ticari veya sınai amaçla kullanılan binalar,
- Projesi bulunmayan ve mühendislik hizmeti görmemiş binalar,
- Taşıyıcı sistemi olumsuz yönde etkileyecek şekilde tadil edildiği veya zayıflatıldığı tespit edilen binalar,
- Taşıyıcı sistemi olumsuz yönde etkileyecek şekilde ilgili mevzuata ve projeye aykırı olarak inşa edilen binalar,
- Yetkili kamu kurumları tarafından yıkılmasına karar verilen binalar ile mesken olarak kullanıma uygun olmayan, bakımsız, harap veya terk edilmiş binalar

Hangi zararlar Zorunlu Deprem Sigortası kapsamı içinde, hangileri dışındadır?

Kapsam İçinde Olan Zararlar

- Depremın doğrudan neden olduğu maddi zararlar ve
- Deprem sonucu meydana gelen yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının doğrudan neden olduğu maddi zararları, poliçede belirtilmiş limitler dahilinde nakit olarak karşılanır.

Kapsam Dışında Olan Zararlar

- Enkaz kaldırma masrafları
- Kar kaybı
- İş durması
- Kira mahrumiyeti
- Alternatif ikametgah ve işyeri masrafları
- Mali sorumluluklar ve benzeri başkaca ileri sürülebilecek diğer dolaylı zararlar
- Her türlü taşınır mal, eşya ve benzerleri
- Tüm bedeni zararlar ve vefat
- Manevi tazminat talepleri
- Deprem ve deprem sonucu oluşan yangın, infilak, tsunami veya yer kaymasının dışında kalan hasarlar
- Depremden bağımsız olarak, binanın kendi kusurlu yapısı nedeniyle zamanla oluşmuş zararlar teminat kapsamı dışındadır.

- **Zorunlu deprem sigortanız varsa;** deprem sonucu bina kısmi olarak zarar görmüş olsa bile tazminat ödenir.
- Zorunlu deprem sigortanız kapsamında tazminat talebinde bulunmak için aşağıdaki bilgi ve belgelerle başvuru yapılması gerekir;
  - ▶ Hasar bildirim (T.C kimlik veya poliçe numarası ile)
  - ▶ Güncel tapu bilgisi
  - ▶ Hasar yerinin açık adresi
  - ▶ Sigortalı telefonu
- Zorunlu deprem sigorta poliçesi, sigorta ettirenin taşınmaza ilişkin beyanına göre yapılır. Hasar ödemelerinin belirlenmesinde, deprem sonrasında tespit edilen hasar ve hasar gören taşımaza dair sigorta yaptırılırken beyan edilen taşınmaz yüzölçümü dikkate alınır.
- Köy yerleşim yerleri zorunlu deprem sigortası kapsamı dışında tutulmaktadır ancak köyde yer alan yapılar için isteğe bağlı (ihtiyari) deprem sigortası yaptırılabilir.
- **Zorunlu deprem sigortasına konu zarar gören binanızı kredi ile aldıysanız;** poliçe veya tapu belgesinde ipotek olması durumunda, adına ipotek konulan banka açık ve şartsız bir şekilde izin (muvafakat) veriyorsa tazminat tapu veya mirasçılık belgesindeki hak sahibine ödenebilir.
- **Zorunlu deprem sigortasına konu zarar gören bina mirasçısı olduğunuz ve vefat eden yakınınıza aitse;** mirasçılık belgesinde görünen hak sahiplerine hissesi oranında tazminat ödemesi yapılır.

- **Zorunlu deprem sigortasına konu zarar gören binanın kolon kesilerek taşıyıcı sistemi zayıflatılmışsa;** sigortalının kasti veya bilgisi olamayabileceğinden DASK tarafından tazminat ödemesi yapılır. Daha sonra ödenen bu tazminat bedeli bu duruma sebep olan kişilerden DASK tarafından talep edilir.

İsteğe bağlı deprem sigortanız varsa; poliçede yer alan üst sınıra bağlı olarak meydana gelen maddi hasar için sigorta tazminatı ödenir. Zorunlu deprem sigortası süreçleriyle ilgili **Alo DASK 125** veya <https://dask.gov.tr/tr>'ten daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

4 Kiracıyım Evim Zarar Gördü

- **Binanız yıkıldıysa;** kira sözleşmesine dayanarak kusuru olması halinde ev sahibinize karşı uğradığınız zararları talep ederek tazminat davası açabilirsiniz.
- **Binanız yıkılmadı ancak hasarlı ve onarılabilir durumda ise;** ev sahibinizden evin ücretsiz olarak onarılmasını talep edebilirsiniz.

01.07.2024 tarihine kadar, konut kiralarda yıllık kira artışı oranı kanunen %25 ile sınırlıdır. Ev sahibinin, bu oranın üzerinde bir kira artışı talebi kanunen geçersizdir. Ev sahibinizin bu oranın üzerinde bir kira artışı talebi varsa, konu ile ilgili bir avukat desteği alarak, hukuki süreçler hakkında bilgi alabilirsiniz.

5 Arabam/Eşyalarım Zarar Gördü

- Deprem sebebiyle zarar gören malınızda meydana gelen değer kaybı, onarım giderleri ve onarım sürecinde kullanamamanızdan doğan zarar gibi maddi kayıplarınızı uğradığınız zararı ispat ederek talep edebilirsiniz. Bu nedenle delil tespiti yaptırmanız önem arz eder.
- Eğer koşulları varsa ve oluşan zarar deprem sebebiyle yıkılan binanın gereği gibi yapılmaması/bakılmaması gibi bir başkasının kusuru sebebiyle oluştuysa, tazminat talep edebilirsiniz.

6 Çalışanım

- Eğer depremde yaralanırsanız, işvereniniz sizi tazminatsız olarak işten çıkaramaz. Ancak çalışamayacak durumda olduğunuzu gösteren raporunuz, çalışma sürenize göre belirlenecek ihbar sürenizi altı hafta geçerse, kıdem tazminatınızı ödeyerek sizi işten çıkarabilir. Bu sebeple işvereniniz sizi işten çıkarıp kıdem tazminatınızı ödemediyse, kıdem tazminatı talebiyle adliyelerin arabuluculuk bürolarından arabuluculuk yoluna başvurabilirsiniz. Arabuluculuk sürecinde anlaşma sağlayamamanız halinde, kıdem tazminatınızı dava yoluyla talep edebilirsiniz.

- Eğer deprem nedeniyle iş yerinde bulunduğunuz sırada ya da işyeri dışında görevli olarak bulunduğunuz sırada yaralanırsanız, bu iş kazası olarak kabul edilecektir. Bu durumda, işverenin kusurunun olması halinde işvereninizden maddi ve manevi tazminat talep edebilirsiniz.

Önemli Kaynaklar

- Devlet tarafından afet özelinde sağlanan ek imkanlar için aşağıdaki kaynakları takip edebilirsiniz.
  - ▶ Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK): <https://dask.gov.tr/tr>
  - ▶ T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı: (AFAD) <https://www.afad.gov.tr/>
  - ▶ T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı: <https://csb.gov.tr/>
  - ▶ T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı: <https://www.hmb.gov.tr/>
  - ▶ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu: <https://www.bddk.org.tr/>
  - ▶ Sosyal Güvenlik Kurumu: <https://www.sgk.gov.tr/>

Çevrenizdeki Belediyeler, İl Baronuz, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ve Sosyal Hizmet Merkezleri, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri, kaymakamlıklar, valilikler ve çevrenizdeki sivil toplum kuruluşlarından da bu konularla ilgili bilgi alabilirsiniz.